

י"ז אדר, תשפ"א
4 מרץ, 2021
21-58-14

קול קורא לנטיעת עצים בסביבת משקי חלב למטרות קיימות

"עצים חיוניים לסביבה בריאה ומאוזנת... והם המפתח כמעט לכל הייצור החקלאי."
(פיליפ דובי, 2018)

"Trees are vital to a healthy and balanced environment ... and are key for nearly all agricultural production." (Philip Dobie, FAO 2018)

"מפעל בר-קיימא עונה על צרכי ההווה מבלי לפגוע ביכולתם של הדורות הבאים לספק את אותם הצרכים בעתיד" (United Nations, 1987).
הקיימות במשקי חלב חדשניים מתייחסת ליכולת לקיים מערכת חקלאית אינטנסיבית מאוזנת, שבה בע"ח יצרני-על הם המשאב החיוני והיקר ביותר ולממשק הגידול שלהם יש השלכות על הביצועים היצרניים והכלכליים של המשק כמו גם על החברה האנושית והסביבה ברמה לאומית.
מיזם הנטיעות במשקי חלב מיועד בין השאר לחשיפה, היכרות והטמעה של המשמעויות והחשיבות במימוש ממשק מעודכן ובר-קיימא.
המלצה לנטיעות עצים במשקי בע"ח נמצאת גם בהנחיות לתכנון מבני משק של משרד החקלאות הישראלי ומונצחת גם בציטוט בראש העמוד הלקוח מתוך מסמך של ארגון החקלאות והמזון של האו"ם (FAO) העוסק במדיניות הנדרשת לשילוב עצים בחוות חקלאיות ברחבי העולם במטרה להפוך חקלאות מודרנית אינטנסיבית למחדשת, מתחדשת ובת-קיימא.

השותפים במיזם :

אגף הייעור של קק"ל - מטפחים ותורמים שתילים ייעודיים למשקי בע"ח.
מועצת החלב – מנגישה ומתאמת את איסוף העצים ליצרני החלב לצורך נטיעתם במשקים.

ליווי ותמיכה מקצועית :

תחום הבקר ותחום הנדסת הצומח של שה"מ (מסייעים בבחירה ושיבוץ שתילים מתאימים לכל משק ובהנחיות להכנות הנדרשות ליום הנטיעות)

מטרות ויעדי המיזם

מטרת המיזם היא פיתוח מודל גינון מתאים ליישום רחב היקף במשקי חלב בהתאם לעקרונות הקיימות בשגרת מערכת חקלאית מודרנית משולבת נדרשת בהווה ובעתיד.
תרומת הנטיעות לאיכות הסביבה כמו גם לרווחת בע"ח ואנשים באה לידי ביטוי בהשגת

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900
טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242
maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד
ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002
טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766
office@milk.org.il
www.milk.org.il

היעדים הבאים:

1. תגבור הצל;
2. שימור, ייצוב וטיוב קרקע;
3. קיבוע פחמן ושיפור איכות אוויר;
4. שימוש במים אפורים לדישון הנוי (בשלב הבא ורק מתוקף אישור רשמי ממשד הבריאות);
5. יצירת גדר חיה - גדר הנדרשת מבחינות רבות סביב השטח התפעולי במשקי בע"ח, ולהגדרת נחלות במושבים (עלולה לעצור חלק מתנועת אוויר חיונית לאוורור הטבעי במשקים ולכן תתוכנן מראש למנוע מצב חסימה ותיגזם באופן שלא יפגע ואף עשוי לתרום ולשפר את זרימת האוויר);
6. נטיעת מיני עצים צופניים והעשרת מרעה הדבורים במכוורת ובבר;
7. דחייה והגנה מזבובאים מזיקים;
8. העשרה ותמיכה במגוון הביולוגי;

השגת היעדים לקיימות במסגרת המיזם מתבצעת בראיה לאומית אסטרטגית מבלי לפגוע במשקי בע"ח ובתפקודם ו/או בגידולים שכנים ובליווי והכוונה מקצועית. הקפדה על רווחת בע"ח ושמירה על איכות הסביבה מזכים בקיימות וחיוניים לכל משק מודרני חפץ חיים!

הנחיות והתאמות נדרשות להשתתפות פעילה בנטיעות

ההשתתפות במיזם וקבלת השתילים הינה ללא עלות לכל משקי החלב המעוניינים אולם תאושר רק בהינתן התנאים הבאים:

1. הרשמה מראש במילוי טופס בקשה מקוון - כניסה לטופס בקישור הבא: [לחץ כאן](#) הגדרת עובד אחראי לפיתוח הסביבה והנראות של המשק עם סמכות של מנהל/ת המתכלל/ת ומוביל/ת תכנון ופיתוח של המשק וסביבתו
2. בחירת שטח המיועד לנטיעות במרחב המשק החלב והתאמתו כולל הכנת הקרקע ותשתית להשקיה לשתילה (בהתאם להנחיות בנספח המצורף והכוונה מקצועית משה"מ או קק"ל לפי צורך).

הרשמה ואישור הבקשה

הרשמה בטופס המקוון הינה עד יום 15/3/21. לטופס המקוון [לחץ כאן](#). בהתאם לבקשות שיתקבלו, תשלח מועצת החלב מכתבי אישור לאיסוף העצים, בהתבסס על סוגי העצים ומספרם כמפורט בנספח א'.

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il

בעלי המשק יוכלו לאסוף את השתילים המיועדים לנטיעות בהתאם לאישור שיינתן להם ובתיאום שיעשה על ידם מול איש הקשר במשתלה. איסוף השתילים, מהווה התחייבות למלא אחר ההנחיות הנדרשות בהכנה לנטיעות ובטיפול העתידי בשתילים, כמפורט בנספח למסמך זה.

התארגנות לנטיעות:

1. **לאחר קבלת מכתב האישור ממועצת החלב**, על בעל המשק לבצע הכנה והתאמה של השטח/ים לנטיעה כולל חיבור צינור מים להשקיה פשוטה וקבועה. טבלת עצים חסכנים במים לפי אזורים וכל המידע הנחוץ להכנה מופיעים בנספח ב'.
2. האחראים מוזמנים להתייעץ ו/או לקבל ללווי מקצועי פרטני לפי הצורך במטרה ליישם ולדייק בהתאמת השטח והעצים. פרטי קשר ליועץ מקצועי:

בכל נושא הקשור לעצים: רונזה אמארה מדריכה, הנדסת הצומח, שה"מ

טל. 050-6241102, מייל: ronzaa@shaham.moag.gov.il

בכל נושא שבין עצים לבע"ח: ד"ר טל שקולניק ממ"ר, תחום בקר לחלב, שה"מ

טל. 050-4448525, מייל: tals@shaham.moag.gov.il

איסוף השתילים:

1. חובה על החקלאי המגיע לאסוף את השתילים להיערך לשנע את השתילים ברכב סגור (מספיק רכב פרטי) כדי להימנע מפגיעת רוח בשתילים במהלך הנסיעה.
 2. בזמן האיסוף על החקלאי לשלם במשתלה פקדון על סך 20 ₪ עבור מגש הגידול, ניתן לתת פיקדון גם בצ'ק. את המגשים ניתן להחזיר לאחת ממשתלות קק"ל ולקבל את הפיקדון חזרה בשעות קבלת קהל 08:00-14:00.
- לצורך ניטור ובקרה, על החקלאי לשלוח תמונה של השתילים שניטעו עם ציון מיקום הנטיעה לד"ר טל שקולניק טל. 050-4448525, מייל: tals@shaham.moag.gov.il
- חשוב לציין שהשתילים שיסופקו יהיו בני עונת גידול אחת, כלומר מגודלים במגשים של 24 תאים (כ- 330 סמ"ק) ו/או 12 תאים (כ- 650 סמ"ק).**

יש לתאם טלפונית את איסוף השתילים מול מנהלי המשתלות של קק"ל בין התאריכים

21/3/21 ל-20/4/21 (בחול המועד פסח אין קבלת):

משתלת גולני – המנהל הירווי אמרה – טל. 050-7774070;

משתלת אשתאול – המנהלת אהובה דניאל – טל. 050-6497031;

משתלת גילת – המנהל פבלו צ'רקסקי – 050-7489876 (מנהלת המשרד שחר 08-9986198).

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il

נספח: הנחיות לקראת הנטיעה והטיפול בעצים שניטעו במשק

עקרונות תכנון נכון לנטיעת העצים במשק:

במטרה לשמור על שטח מאוורר ולעודד זרימת אוויר במשק רכזנו מספר עקרונות לתכנון והנטיעה של העצים:

1. נטיעת העצים במקבצים בצדי המשק הרחוקים/מנוגדים לכיוון הרוח המאפיין עפ"י רוב את משטר הרוחות במקום.
2. בקצה רחוק של המשק או בסמוך למבנים הכרחיים כמכון החליבה המהווים חסם לרוח, ניתן לנטוע מקבצי עצים בהיקף וגם בצד ממנו בד"כ נושבת הרוח.
3. נטיעת העצים במקבצים של 3-5 עצים לא צפופים מידי(במרווחים המומלצים בהנחיות) ולא במבנה של שורות או שדרות, אלא אם מדובר בדרך הכניסה למשק ושאינה מקבילה לשיכוני בע"ח.
4. במקבצי העצים מוטב לבחור מהרשימה מגוון של מס' מיני עצים ובין כל מקבץ נכון להשאיר לפחות 20 מטר.

בהכנה לנטיעה חשוב להקפיד על:

1. לפני השתילה יש לוודא שאיכות האדמה מתאימה לעץ הנבחר. מומלץ להוסיף קומפוסט לתערובת השתילה.
2. הבור הנדרש בהכנה לנטיעה יהיה פי 2-3 מהיקף כדור השורשים של העץ - בהתאם לגודל השתיל (להמחשה הסכמה לדוגמא בסוף המסמך)
3. חפירת בור שתילה בגודל מתאים (תלוי בגודל השתיל).
4. הכנה מראש (לפני יום השתילה) מערכת השקיה מתאימה.
5. חשוב לקחת בחשבון את גודל העצים הסופי ולהתחשב בנתון זה בתכנון מרחקי השתילה של העצים, בכדי לייצר סביבה מתאימה למימוש פוטנציאל הצימוח של העצים ועל מנת שיפתחו את המופע הטבעי/המיטבי בסביבת הרפת.

טיפול בעצים לאחר הנטיעה

1. לצורך ביסוס והמשך גידול תקין של העצים נדרש להפעיל את מערכת ההשקיה החל מחודש לאחר הגשם היעיל האחרון שהרטיב את הקרקע ואת עיקר בית השורשים של העצים ועד לירידת גשמים סדירים.
2. כמות המים בתוכנית העבודה תיקבע לפי גיל העץ ומועד הנטיעה - בטבלה מס' 1 - צריכת מים יומית לפי מועד נטיעה
3. חשוב להקפיד לנקות ולגזום את הענפים והעלים התחתונים בכל עת
4. השטח מסביב לעצים שניטעו באזור המשק ישמר נקי מעשבייה במשך כל השנה
5. מומלץ ניקוש ידני ו/או הדברת עשבים מכנית (חרמש מכני) מעת לעת (חשוב לשים לב לא להתקרב מידי ולפגוע בטעות גם בשתילי העצים).

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il

6. ניתן לפנות ליערן של קק"ל בכל אזור (פרטי קשר זמינים במשתלה) ולקבל שרוולי פלסטיק ייעודיים להגנה על השתילים הרכים ולעידוד הצימוח כלפי מעלה.
7. בכל מקרה נכון להימנע משימוש מיותר ומסוכן בחומרים קוטלי עשבים לצורך הדברת העשבייה בכלל וברפת.

טבלה מס' 1 - צריכת מים יומית של העצים לפי שנים ממועד הנטיעה

גיל העץ בשנים (1)	מרווח השקיה בימים (2)	צריכת מים יומית של עצים (ליטר ליום לעץ) (3)		
		אביב/סתיו	קיץ	חורף באזורים ללא גשמים
1	7	4.5	5.5	4.5
2	7	6.5	8	6.5
3	14	13	16	13
4-5	21	22	28	22

הערות לטבלה:

- (1) בעצים איטי צימוח כגון: אדר סורי, אלון התבור, אלה אטלנטית מהשנה השלישית ואילך - יש להשקות 70% מהמנה המומלצת.
 - (2) בקרקעות קלות אין להשקות במרווח העולה על 14 יום.
 - (3) באזורים חמים במיוחד, דוגמת הבקעה והערבה, יש לשמור על תדירות השקיה של 5-3 ימים ולהכפיל את כמויות המים המומלצות באביב/סתיו וקיץ.
- העצים המושקים ידושנו בקומפוסט הנוצר בתהליך הקילטור של המרבצים ולפי הנחיות מדריכי הנדסת הצומח של שה"מ.

בהיעדר הנחייה אחרת כמויות הזיבול בקומפוסט יהיו כנדרש בטבלה מס' 2:

טבלה מס' 2 - זיבול העצים

גיל העץ בשנים	כמות הקומפוסט לעץ לעונה - ליטר לעץ
1	10
2	15
3	20
עצים שלא זובלו בעת השתילה	20 ליטר לשנה במשך 3 שנים רצופות

- פיזור הקומפוסט ייעשה בסתיו בעצים שאינם מושקים, או בסוף החורף בעצים מושקים.
- יש לפזר את הקומפוסט מתחת לנוף העץ ולהצניע אותו בתשומת לב בלי לפגוע בשורשי העץ העיקריים.

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

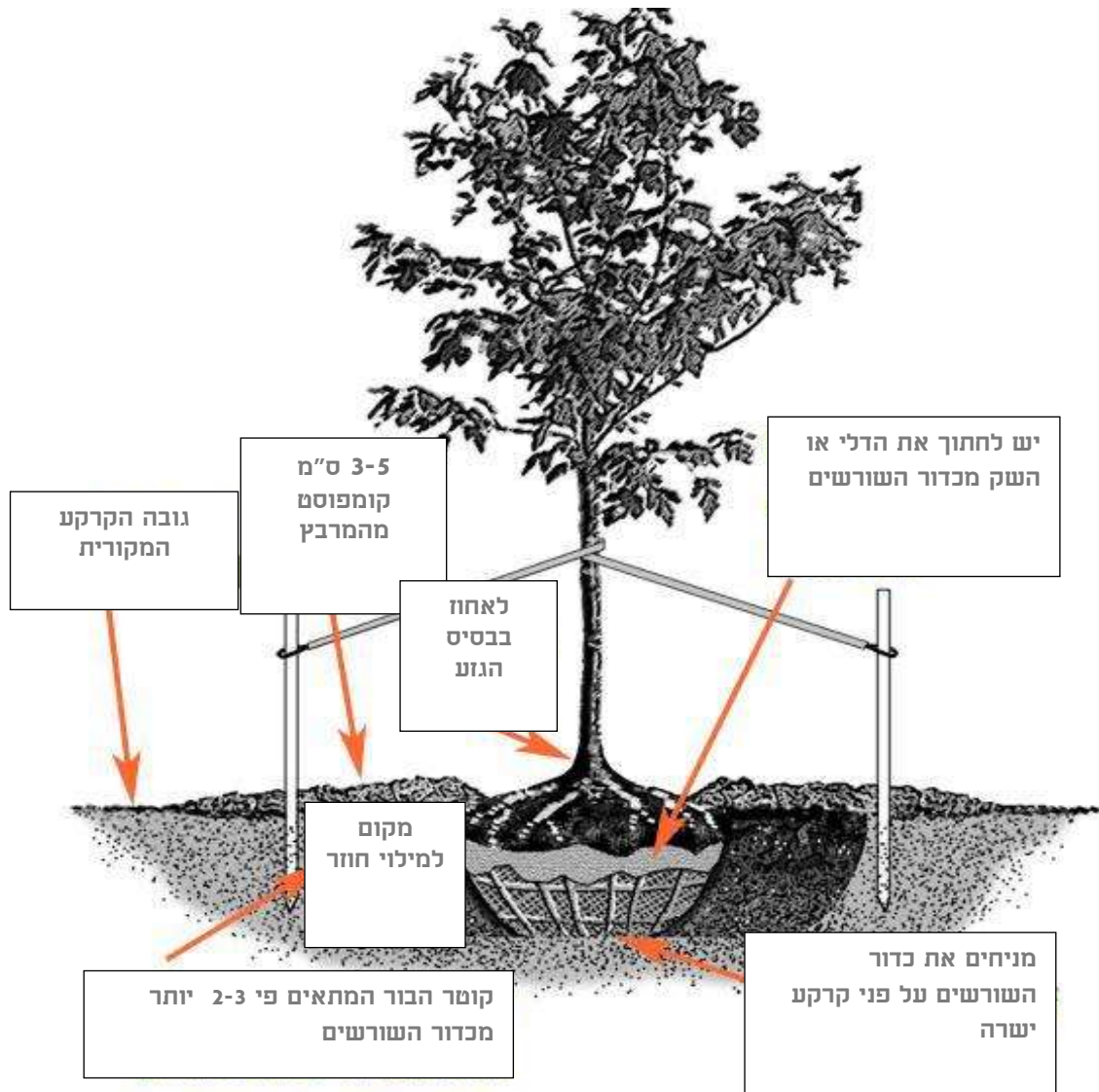
ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il

דוגמא סכמתית למיקום העץ בנטיעה:

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il

**רשימת המינים למשיכה מהמשתלות עבור משקי בע"ח
מועצת החלב שנת גידול 2020-2021**

סה"כ	משתלה מייצרת	כמות לייצור	מין העץ/שיח
408	אשתאול	96	ברוש מצוי
	אשתאול	48	ער אציל
	אשתאול	48	ברכיטון אוסטרליס
	אשתאול	48	אקליפטוס טורקוואטה
	אשתאול	48	ברוש אריזוני
	אשתאול	48	שיזף מצוי
	אשתאול	48	אקליפטוס טורלי
	אשתאול	24	כליל החורש
450	גולני	100	אקליפטוס טרווד
	גולני	100	אלה אטלנטית
	גולני	100	אלה ארץ ישראלית
	גולני	150	אלון תבור
480	גילת	48	אלביציה צהובה
	גילת	72	אלה אטלנטית
	גילת	48	אלה ארץ ישראלית
	גילת	72	אשל הפרקים
	גילת	48	בולוסנתוס נאה
	גילת	48	ברכיטון אוסטרליס
	גילת	72	ברכיטון הסלעים
	גילת	72	טבבויה אימפטיגיגנוסה
1338		1338	

המועצה לענף החלב בישראל - ייצור ושיווק (חל"צ)

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב (מאל"ה):

ת.ד. 3553 פארק תעשייה קיסריה 3088900

טל: 04-6274477, פקס: 04-6274242

maale@milk.org.il

משרד:

דרך החורש 4, יהוד

ת.ד. 97, יהוד, מיקוד: 5610002

טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766

office@milk.org.il

www.milk.org.il